

Inflatie in de supermarkt

Hoe is het prijspeil in de soep gelopen?

Thema’s: Inflatie, monetair beleid & supermarkten

In de afgelopen drie jaar heeft de economie veel tegenslagen gekend. De Nederlandse burger weet eigenlijk helemaal niet wie er nou verantwoordelijk is voor de stijging van hun weekboodschappen. De beslissingen die de Europese Centrale Bank (ECB) te laat heeft genomen, hebben aanzienlijke invloed gehad op deze ontwikkeling.

Vorige week besloot ik om met mijn winkelmandje vol boodschappen naar de zelfscankassa te gaan. Waarmee de supermarkt kosten bespaart door geen gebruik te maken van prijzige kassamedewerkers. Na alles zelf te hebben gescand en keurig in mijn boodschappentas te hebben gestapeld, begint er een rood lampje te knipperen. Op het scherm staat vermeld dat er een medewerker langskomt, dit vanwege de recente toename van winkeldiefstallen. Nadat de jongen mijn tas ondersteboven heeft gehaald, vraag ik hem: ‘Kan het kloppen dat dit blik tomatensoep duurder en kleiner is dan een paar weken geleden?’

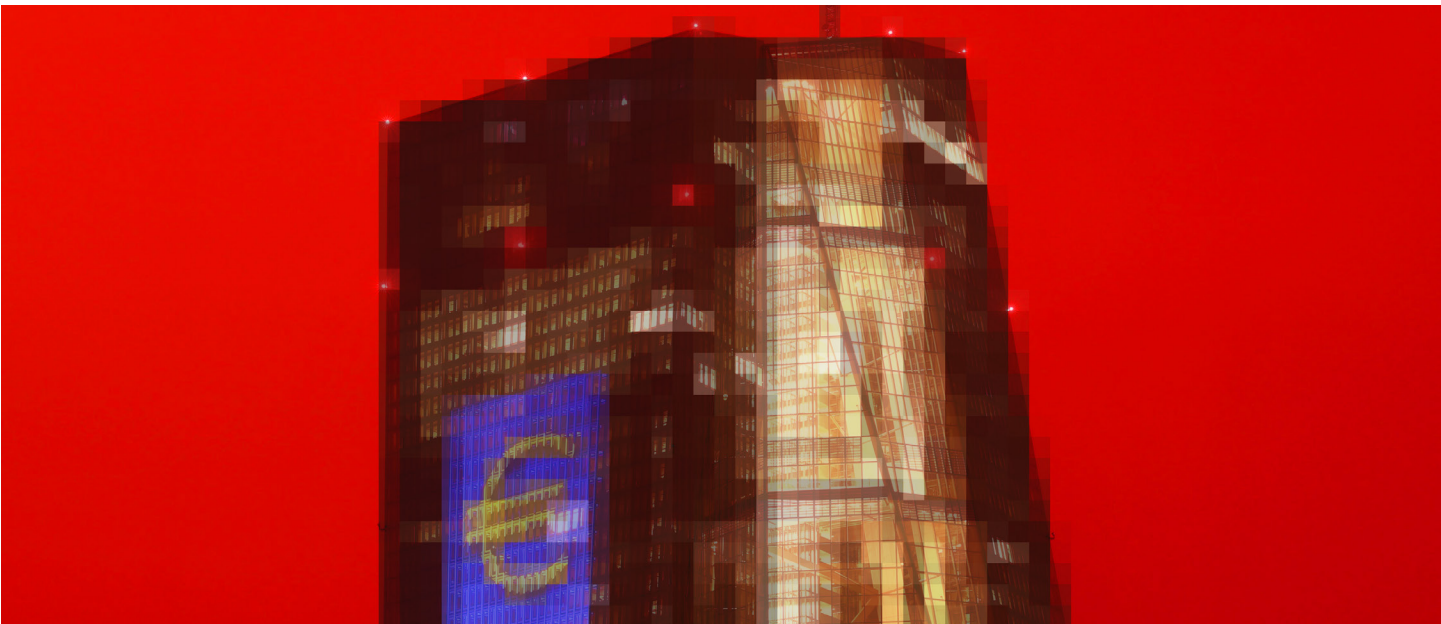
Inflatie-impact

Het is donderdag 21 juli 2022. Na twee intensieve dagen van vergaderen kondigt Christine Lagarde, de president van de ECB, tijdens [een persconferentie](#) een fundamenteel economisch keerpunt aan. De ECB gaat de rentestanden die in de laatste elf jaar onveranderd op nul procent zaten met 0.5 procent verhogen. Dit gebeurt als reactie op de wereldwijde inflatie die volledig uit de hand is gelopen.

De ECB

reguleert de hoeveelheid geld dat er in Europa in omloop is. Haar belangrijkste instrument hiervoor is het aanpassen van rentestanden.
- Raoul Leering, macro-econoom

[Deze inflatie](#) van de laatste twee jaar, heeft op haar hoogtepunt een stijging van maar liefst veertien procent bereikt. Die is niet plotseling ontstaan, maar het resultaat van een jarenlange opstapeling van crisissen en tekorten. Tijdens de economisch zware periode van de coronapandemie in 2020 ontstonden er wereldwijd enorme [tekorten aan computerchips](#). Deze halfgeleiders zijn onmisbaar, wat al snel leidde tot een stijging van de prijzen van veel producten. Als klap op de vuurpijl brak er ook nog een oorlog uit tussen Rusland en Oekraïne op ons continent, met als gevolg een ongekende [stijging van de energieprijzen](#). Hoewel de schokgolven door de wereldeconomie hard werden gevoeld, reageerden centrale banken in eerste instantie terughoudend.



Bron: REUTERS, Kai Pfaffenbach

Raoul Leering, macro-econoom en columnist bij de Telegraaf, bespreekt of de ECB hierin verantwoordelijk is geweest. Hij merkt op: ‘De ECB is in het leven geroepen om de inflatie rond de twee procent te laten uitkomen. Daarin zijn ze niet geslaagd, dus ze zijn sowieso al verantwoordelijk.’ Naast het beïnvloeden van rentestanden heeft de ECB ook de mogelijkheid om nieuw geld te “printen” door digitale reserves te creëren. Hierover vertelt Leering: ‘De ECB heeft de inflatie grotendeels zelf gefaciliteerd, gezien de aanzienlijke geldhoeveelheid die in de laatste jaren in omloop kwam.’ Na contact laat de Europese Centrale Bank weten dat ze nog steeds vastberaden zijn om in 2025 een inflatie van twee procent te bereiken.

‘bedrijven hebben de neiging om te profiteren van de ondoorzichtigheid die ontstaat op het moment dat de inflatie sterk stijgt.’
- Raoul Leering, macro-econoom

Betaalbare boodschappen?

De aandeelhouders van een bedrijf zoals [Unilever](#) zullen echter vertellen dat 2022 een ‘uitstekend jaar’ was. Deze hoge winsten die gemaakt werden door voedingsbedrijven staan haaks op de ervaring van veel consumenten, die voelen dit vooral in hun eigen portemonnee. Het opvallende verschil tussen de periode tijdens en na de pandemie wordt duidelijk wanneer je het consumentengedrag onder de loep neemt. Waar we in 2020 nog volop wc-rollen aan het hamsteren waren, moest de gemiddelde supermarkthopper in 2022 steeds meer aandacht besteden aan de prijssticker.



Bron: 20th Century Fox, Fantastic Mr. Fox (2009)

Een tekort aan personeel, in combinatie met hoge energiekosten en intense concurrentie, heeft geleid tot een aanzienlijke stijging van de prijzen. Het feit dat voedselprijzen nog steeds stijgen, maakt huishoudens met een laag inkomen nog kwetsbaarder. Inflatie hoeft zich niet alleen in de prijzen te manifesteren; een creatieve oplossing voor dit fenomeen is “krimpflatie”. [Voedselwaakhond Foodwatch](#) onderzoekt dit fenomeen met als doel consumenten hierover te informeren. Ze beschrijven deze sluwe vorm van inflatie als volgt: ‘Bij krimpflatie krijg je minder product voor meer geld. Voedselabrikanten verkleinen in het geniep de inhoud en/of de verpakking, waardoor de prijs per kilo of liter sterk stijgt.’ Helaas weigeren supermarktketens vragen te beantwoorden over prijsveranderingen in de supermarkt.

Het vermoeden van Raoul Leering is dat: ‘van de meeste producten de prijs daarvan niet meer zal terugkomen op het niveau van net na de pandemie.’ Die lage prijzen behoren tot het verleden zeker als ze in de komende maanden niet nog verder stijgen.

Monetaire mep

Het is lastig om oorzaak en gevolg in de economie te voorspellen op het moment dat ze zich voordoen. Leering kijkt naar de toekomst: ‘Dus eigenlijk krijgen we pas volgend jaar de economische klap te verwerken van de vertraging die de ECB heeft veroorzaakt.’ Dit werpt na de toch al zware periode die consumenten momenteel in de supermarkt doormaken een verontrustend toekomstbeeld op. Terwijl de ECB tot 2025 bezig zal zijn om weer terug te keren naar een inflatie van twee procent, zullen veel mensen nog steeds pijn voelen bij het kopen van hun blikje soep.